

MINIMUMSSTANDARD FOR MEDLEMSSENTRENE'S INNHOLD OG HJELPETILBUD

KRISESENTERSEKRETARIATET 2006

Forord

Krisesentrene har vært og er det viktigste sosialpolitiske tiltak for mishandlede og/eller voldtatte kvinner og deres barn i Norge. Takket være mange hundre kvinners solidaritet med vold- og overgrep utsatte kvinner, har krisesentrene siden oppstart i 1978 gitt et unikt tilbud. Et lavterskeltilbud, uten henvisning eller krav om betaling. Et sted der kvinner, sammen med sine barn, anonymt, uten å bli mistenkeliggjort, uten å bli overvåket eller sykkeliggjort har søkt tilflukt for å berge liv og helse.

Krisesentrene er det eneste definerte lavterskeltilbudet som har størst faglig innsikt i voldsutsatte kvinner og barns livssituasjon, deres emosjonelle, psykiske, fysiske og sosiale behov.

Mangelen på formalisert minstestandard på tilbudet har ført til variasjon mellom ulike typer sentre når det gjelder både organiseringen av virksomheten, finansieringsgrunnlaget og innholdet, samt innholdet på de tjenester som tilbys. Denne variasjonen er problematisk i et velferdsperspektiv, hvor lik tilgang til gode hjelpetilbud står sentralt.

Krisesentersekretariatet har derfor utarbeidet en minimumsstandard for medlemssentrenes innhold og tilbud.

Krisesentersekretariatet, i samarbeid med medlemssentrene, skal gjennom sitt arbeid kreve at offentlige myndigheter legger det økonomisk grunnlaget for oppgradering av tiltaket gjennom vedtatte minstenorm, der mål og målsetting skal sikre et godt og likt tilbud til voldsutsatte kvinner og deres barn.

Tove Smaadahl
Daglig leder

FORORD.....	2
BEGREPSFORKLARING:.....	6
1. MÅL FOR KRISESENTRENE/TELEFONENE.....	7
2. MÅL FOR DRIFT AV KRISESENTRENE/TELEFONENE.....	8
2.1 KRISESENTRENE'S TILBUD.....	9
3. BOTILBUDET.....	10
3.1 TRYGGHET	10
4. TELEFONVAKT/KRISETELEFON	10
5. SAMTALETILBUD	10
6. ORGANISERING AV DRIFTEN.....	11
6.1 KRAV TIL ETISKE RETNINGSLINJER.....	11
6.2 KRAV TIL RAPPORTERINGSARBEIDET.....	11
6.3 KRAV TIL BEMANNING OG ARBEIDSTID.....	11
6.4 KRAV TIL FUNKSJONELLE KONTORER, ROM FOR MØTEVIRKSOMHET OG SAMTALETILBUD	11
6.5 KRAV TIL KOMPETANSE.....	12
6.6 KRAV TIL ARBEIDSMILJØ.....	12
7. KRAV TIL TAUSHETSPLIKT	12
8. KRAV TIL KVINNER MED SÆRLIGE BEHOV.....	13
8.1 GENERELLE KRAV.....	13
8.2 KVINNER MED SÆRSKILT HJELPEBEHOV.....	13
9. OPPHOLD PÅ KRISESENTERET FOR KVINNER OG DERES BARN FRA ASYLMOTTAK	14
10. BRUK AV TOLK.....	14
10.1 KRAV TIL BRUK AV TOLK.....	14
11. SAMARBEID OG KONTAKT MELLOM KRISESENTERET, DET OFFENTLIGE HJELPEAPPARATET, ORGANISASJONER OG LOKALSAMFUNN	14
11.1 KRAV TIL KRISESENTERETS SAMARBEID MED LOKALE/REGIONALE INSTANSER	14
12. GENERELLE KRAV FOR BARN OG UNGDOM.....	14
12.1 BARN SKAL HA RETT TIL Å BLI SETT SOM SELVSTENDIGE SUBJEKTER MED EGNE BEHOV OG RETTIGHETER.....	15
12.2 KRAV TIL SIKRING AV OMSORG.....	15
12.3 KRAV TIL TILTAK FOR BARN UNDER SKOLEPLIKTIG ALDER	15
13. UTADRETTET INFORMASJONSARBEID.....	15
VEDLEGG 1- MODULER FOR OPPLÆRING AV ANSATTE PÅ KRISESENTRENE.....	17
VEDLEGG 2 - FELLES TAUSHETSPLIKTBESTEMMELSER	20
VEDLEGG 3 - ETISKE RETNINGSLINJER FOR KRISESENTERE TILKNYTTET KRISESENTERSEKRETARIATET.....	23

VEDLEGG 4 - KRISESENTERSEKRETARIATETS ETISKE RÅD.....	25
VEDLEGG 5 - RUTINER VEDRØRENDE KVINNELIGE BEBOERE OG OPPHOLD PÅ KRISESENTER (UDI).....	27
VEDLEGG 6 – OPPGRADERING AV EKSISTERENDE KRISESENTER.....	31
VEDLEGG 7 - MEDLEMSSENTRE AV KRISESENTERSEKRETARIATET.....	33

Begrepsforklaring:

Lavterskeltilbud: Et døgnåpent beredskapstilbud uten krav om henvisning eller betaling, som kan kontaktes direkte og anonymt.

Kompetanse: Kunnskap og innsikt om menns vold mot kvinner.

Profesjonalitet: Utført arbeid der voldsutsatte kvinner og deres barns virkelighet og behov skal stå i sentrum.

Kvalitetssikring: Arbeidsmiljøet i virksomheten skal være fullt forsvarlig ut fra rutiner og prosedyrer for å ivareta helse, miljø og sikkerhet. Herunder både en enkeltvis og samlet vurdering av de faktorer i arbeidsmiljøet som kan ha innvirkning på arbeidstakernes fysiske og psykiske helse og velferd.

1. Mål for krisesentrene/telefonene

Målsettingen for norsk likestillingspolitikk er at alle kvinner og menn skal ha samme rettigheter, plikter og muligheter innenfor alle områder av samfunnslivet. Denne målsettingen kan ikke oppnås så lenge mange unge jenter og kvinner utsettes for seksuell trakassering, mishandling, psykisk og fysisk vold, trusler, voldtekt, tvangsekteskap, kjønnslemlestelse, prostitusjon, og ofre for menneskehandel for seksuell utnyttelse. Til sammen uttrykker de den mest ekstreme del av kvinneundertrykkelsen i vårt samfunn. Foruten å skade og ødelegge kvinner fysisk og psykisk, er den omfattende volden et hinder for kvinners deltakelse i samfunnet og et hinder for et lands økonomiske og demokratiske utvikling.

Et liv uten vold er en menneskerett. Dette er uttrykt blant annet gjennom FNs menneskerettighetserklæring av 1948 og den europeiske menneskerettighetskonvensjon av 1950. Alle har en grunnleggende rett til å kunne leve et liv uten frykt for vold. På FNs verdenskonferanse om menneskerettigheter i Wien i 1993, ble det erkjent at en universell erklæring om like rettigheter ikke har vært nok til å trygge kvinners rettigheter. I Wien ble det derfor for første gang slått eksplisitt fast at kvinners menneskerettigheter er en integrert og uatskillelig del av de universelle menneskerettighetene. Dette er da også en overordnet målsetning når det gjelder bekjempelsen av menns vold mot kvinner og barn.

Menns vold mot kvinner er således en krenkelse av kvinners menneskerettigheter. Samtidig er volden et alvorlig hinder for likestilling mellom kjønnene, da volden gir uttrykk for ulike maktforhold mellom kvinner og menn. Her vises det til FNs kvinnekonvensjon om avskaffing av all diskriminering av kvinner (CEDAW 1980) og handlingsplanen fra FNs kvinnekonferanse i Beijing 1995.

Menns vold mot kvinner, uansett hvor den finner sted, er et offentlig ansvar. Det er en offentlig oppgave å forebygge, yte bistand og støtte, både i en akutsituasjon og i reetableringsfasen til et selvstendig liv uten vold for de utsatte.

Krisesentrene skal derfor inngå som et viktig lavterskeltilbud og supplement i samfunnets tilbud til voldsutsatte kvinner og hennes barn.

Uansett om krisesentrene drives av private organisasjoner eller av det offentlige, skal krisesentrene drives profesjonelt i forhold til brukernes behov. Det offentlige skal bevilge midler slik at krisesentrene kan kvalitetssikres ut fra en minimumsstandard for hjelpetiltaket. Det forutsettes derfor at følgende erkjennelser forankres i den overordnede målsetting:

- Krisesentrenes arbeid skal forankres i erkjennelsen av at menns vold mot kvinner er et hinder på veien mot målene om likhet, utvikling og fred.
- Krisesentrene arbeid skal erkjenne at menns vold mot kvinner både krenker, svekker og opphever kvinners mulighet til å bruke sine menneskerettigheter og fundamentale friheter.
- Krisesentrene skal i sitt arbeid være partipolitisk nøytrale og ikke tilknyttet bestemte organisasjoner eller trossamfunn.
- Ved siden av driften av det enkelte krisesenter/telefon, skal krisesentrene/telefonene påvirke samfunnet til å endre syn på menns vold mot kvinner, ved blant annet å drive utadrettet informasjonsarbeid, systematisk statistikk registreringer, følge opp aktuelle saker i pressen, samt bearbeide holdninger og samfunnsforhold som opprettholder vold og undertrykking av kvinner.
- Krisesentrene/telefonene skal fullfinansieres av det offentlige
- Krisesentrene skal være et lavterskeltilbud uten krav til henvisning og drives ut fra prinsippet hjelp til selvhjelp
- Arbeidet ved krisesentrene/telefonen skal i prinsippet være lønnet.
- Krisesentrene skal samarbeide med det offentlige hjelpeapparatet og andre aktører i nærmiljøet som skal ivareta kvinner og deres barn som har vært utsatt for mishandling og seksualisert vold.
- Krisesentrene skal opprettholde kontakt mellom hverandre, og i størst mulig grad støtte hverandre i felles saker.

2. Mål for drift av krisesentrene/telefonene

Målsetting:

Kvinner og deres barn over hele landet som har behov for å ta kontakt, eller oppholde seg på et krisesenter i nærmiljøet, skal ha praktisk og økonomisk mulighet til det. Krisesenteret skal være et

lavterskeltilbud, og kvinner skal kunne velge fritt hvilket krisesenter hun ønsker å ta kontakt med. Utover utgiftene til mat, skal oppholdet være kostnadsfritt for brukerne.

Kvinner som har levd i nære relasjoner der mishandling og seksualisert vold har vært en del av hverdagen, har levd i et forhold knyttet til avmakt. Når kvinnen kommer til krisesenteret, skal hun ikke komme i en ny avmaktsposisjon. Hun må selv ta tilbake kontrollen over eget liv, og ha full råderett over sin egen livssituasjon. Kvinnen skal være de ansattes nærmeste samarbeidspartner. Alle beslutninger som angår kvinnens og hennes barns liv, skal hun ta selv. Er det grunn til å tro at barn opplever alvorlig omsorgssvikt, og mor ikke evner å se at barnet trenger tiltak fra hjelpeapparatet, skal dette meldes til barnevernet.

Det er først og fremst de voldsutsatte kvinner og deres barns virkelighet og behov som skal stå i sentrum og danne premissene for krisesentrenes innhold og tilbud. Krisesentrene må ha en bemanning som gjør det mulig å gi en bredde av tilbud og valgmuligheter, med respekt for hver enkelt kvinnes valg gjennom råd, veiledning, samtaletilbud, oppfølging, samtalegrupper og et midlertidig botilbud i en akutt situasjon. Krisesentrene må samtidig tilføres tilstrekkelig med midler til å bevisstgjøre offentligheten og drive kompetanseutvikling overfor andre faggrupper gjennom kurs, seminarer og utadrettet arbeid.

2.1 Krisentrenes tilbud

- Telefonvakt/krisetelefon – informasjon om rettigheter, råd, veiledning
- Dagtilbud – samtaler, råd, veiledning og følge til det offentlige hjelpeapparatet
- Botilbud for kvinner og deres barn i en krisesituasjon – samtaler, bistand til kontakt med hjelpeapparatet og andre viktige aktører i nærmiljøet
- Oppfølging i reetableringsfasen
- Individuell og gruppe samtaletilbud – selvhjelpsgrupper
- Utadrettet virksomhet i form av informasjon og opplæring til hjelpeapparatet, publikum og offentlige myndigheter

3. Botilbudet

Mål: Krisesentrene skal tilby et midlertidig botilbud til kvinner og deres barn av forsvarlig standard. Tilbudet skal sikre beboernes grunnleggende behov og den enkeltes behov for trygghet, sikkerhet og trivsel.

- Krisesentrene skal ha en boligstandard, og ordinære normer for bostandard slik de er nedfelt i byggeforskriftens krav.
- Hver kvinne bør ha eget rom for seg og sine barn, tilgang til låsbare bad og toalett, samt tilgang til fellesarealer for sosialt samvær.
- Krisesenteret skal ha trygge inne- og utendørs lekearealer for barn.
- Krisesenteret bør ha rom hvor skolebarn kan gjøre lekser.
- Beboere med særskilte behov bør så langt som mulig ha en tilpasset boløsning. Det må være et krisesenter i hvert fylke som er tilpasset for kvinner med fysisk funksjonsnedsettelse.

3.1 Trygghet

- Krisesenteret skal tilrettelegge for en trygg hverdag for alle beboere og ansatte.
- Krisesenteret skal ha skriftlige rutiner for brannberedskap.

4. Telefonvakt/krisetelefon

- Krisesenteret skal ha en bemanning som tilsier at telefonen er betjent 24 timer i døgnet.

5. Samtaletilbud

- Krisesenteret må ha en bemanning som gjør det mulig å tilby individuell eller gruppesamtaletilbud (selvhjelpsgrupper).
- Krisesenteret skal ha egnede lokaler for gjennomføring av samtaletilbudet

6. Organisering av driften

Mål: - sikre profesjonalitet, god måloppnåelse og optimal utnyttelse av de disponible ressurser, samt sikre de ansattes innflytelse på egen arbeidssituasjon og beboernes innflytelse på egen livssituasjon. De ansatte skal være lydhøre overfor beboernes ønsker og behov i den daglige driften av senteret. Krisesenteret skal drives i henhold til retningslinjer og mål som på best mulig måte ivaretar voldsutsatte kvinner og deres barn, også i reetableringsfasen etter oppholdet på krisesenteret.

6.1 Krav til etiske retningslinjer

Mål: - er større selvinnsett og bedre kvalitet på hjelpen krisesenteret yter til den enkelte, samt respekt for voldsutsatte kvinners verdighet, og kvinners rett til å ta egne beslutninger.

- Krisesenteret skal ha etiske retningslinjer som bl.a. regulerer forholdet mellom ansatte og beboere. (se vedlegg 3: Etiske retningslinjer)
- Krisesenteret skal tilstrebe en profesjonell holdning til beboerne basert på likeverd og likebehandling uavhengig av alder og etnisk tilhørighet.

6.2 Krav til rapporteringsarbeidet

- Årsrapporten skal beskrive gjennomførte aktiviteter, statistikker og oppnådde resultater sammenholdt med målsettingen.

6.3 Krav til bemanning og arbeidstid

- Det forutsettes at telefonen er betjent 24 timer i døgnet.
- Krisesenteret skal ha en plan for bemanning og arbeidstid som sikrer at ledelse, organisatoriske og administrative oppgaver og brukerrettet arbeid blir ivare tatt på en forsvarlig måte. Bemanningsnormen skal være høy nok til at krisesenteret kan ivareta alle de arbeidsoppgavene som er gitt.

6.4 Krav til funksjonelle kontorer, rom for møtevirksomhet og samtaletilbud

- Krisesenteret skal ha funksjonelle kontorer.
- Krisesenteret skal ha tilpasset møterom ut fra hvert enkelt krisesenter sin virksomhet
- Krisesenteret skal ha disponibelt rom for gjennomføring av samtaletilbud.

6.5 Krav til kompetanse

- Til de, eller den personen som er gitt ansvar for drift, personal- og fagansvar ved krisesenteret settes det krav om bred relevant realkompetanse og personlig egnethet. Relevant erfaring og /eller høyskoleutdanning kan prioriteres. I henhold til at det ikke finnes noen egen profesjon for krisesenterpersonell, må ansatte gis mulighet til å heve kompetansen i henhold til vedlagte moduler (*vedlegg 1*).
- Fast ansatte og frivillige vakter skal inneha samme faglige kompetanse og innsikt i voldsutsattes livssituasjon, deres emosjonelle, psykiske, fysiske og sosiale reaksjoner og behov.
- Krisesenterets ledelse skal vurdere kompetanse og personlig egnethet ved alle ansettelser.
- Krisesenterets ledelse skal, så langt det er mulig, forvise seg om at de som ansettes har en vandel som gjør dem egnet til å arbeide på senteret.
- Krisesenteret bør oppfordre kvinner med innvandrerbakgrunn til å søke stillinger ved senteret.
- Krisesenteret skal utarbeide skriftlige stillingsbeskrivelser for alle ansatte.
- Krisesenterets ledelse, eller de som er gitt dette ansvaret skal sikre at personalet får regelmessig veiledning for å kunne håndtere de spesielle utfordringene knyttet til arbeidet på krisesenteret.
- Krisesenterets ansatte og vakter skal delta på obligatoriske opplæringstiltak.

6.6 Krav til arbeidsmiljø

- Det enkelte krisesenter skal drive HMS-arbeid i henhold til lov om arbeidervern og arbeidsmiljø og forskrift om internkontroll.

7. Krav til taushetsplikt

Mål: - å sikre brukerne anonymitet under en selvpålagt taushetsplikt.

Krisesenterpersonell plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til det hun i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om:

- 1) noens personlige forhold, eller (dersom aktuelt) krisesenterets beliggenhet

Taushetsplikten gjelder også fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bopel, arbeidssted eller andre opplysninger som kan røpe at personene har vært i kontakt med krisesenteret.

Taushetsplikten gjelder også etter at den ansatte har avsluttet tjenesten eller arbeidet. Hun kan heller ikke utnytte slike opplysninger i egen virksomhet eller i tjeneste eller arbeid for andre. *(Se vedlegg 2: Krisesentersekretariatets taushetsbestemmelse vedtatt på årsmøte 2003)*

8. Krav til kvinner med særlige behov

Mål: - for eldre kvinner, kvinner med minoritetsbakgrunn med stort hjelpebehov, og kvinner med funksjonsnedsettelse skal det tilrettelegges ut fra den enkelte kvinnes særlige behov.

8.1 Generelle krav

- Krisesenteret skal strukturere målrettede tiltak som bidrar til en forsvarlig oppfølging både under og etter krisesenteroppholdet. Dette skal skje i samarbeid med de fag- og hjelpeinstanser voldsutsatte kvinner og deres barn ønsker og har behov for hjelp av.
- Krisesenteret skal bidra til å skape forståelse blant medbeboere for å differensiere tiltak overfor målgruppen.

8.2 Kvinner med særskilt hjelpebehov

- Krisesenteret skal tilføres ressurser slik at kvinner som på grunn av svakere nettverk, språkvansker og manglende økonomiske ressurser får en individuell oppfølging.
- Krisesenteret skal tilføres ressurser slik at ansatte har mulighet til å følge opp kvinner og deres barn som ønsker støtte i reetableringsfasen etter at de har flyttet ut av krisesenteret.

9. Opphold på krisesenteret for kvinner og deres barn fra asylmottak

Mål: - krisesenteret skal gi tilbud til voldsutsatte kvinner og hennes barn som oppholder seg på asylmottak. Med bakgrunn i kvinnens status, er hun administrativt underlagt UDI's driftsreglement. Krisesenteret plikter derfor å følge gjeldene rutiner gitt av UDI. *(Se vedlegg 4 fra UDI)*

10. Bruk av tolk

Mål: - kvalitetssikre informasjonsutvekslingen mellom krisesenteret og beboer, samt ivaretagelse av brukernes rettssikkerhet.

10.1 Krav til bruk av tolk

- Krisesenteret skal sørge for at alle kvinner og deres barn får uttrykke seg på det språket de behersker best.
- Krisesenteret skal bruke profesjonell tolk når det er nødvendig. Kommunene skal betale dette.

11. Samarbeid og kontakt mellom krisesenteret, det offentlige hjelpeapparatet, organisasjoner og lokalsamfunn

Mål: - sikre god kommunikasjon og samhandling mellom krisesenteret og dets beboere, det offentlige hjelpeapparatet, organisasjoner og lokalsamfunn

11.1 Krav til krisesenterets samarbeid med lokale/regionale instanser

- Krisesenteret skal tilrettelegge for et godt og strukturert samarbeid med eksterne hjelpetiltak.

12. Generelle krav for barn og ungdom

Mål: I samarbeid med mor skal krisesenteret strukturere målrettede tiltak som bidrar til å sikre behov, rettigheter og deltakelse for barn og ungdom under krisesenteroppholdet.

- Krisesenteret skal ha et særlig fokus på barns og ungdoms rettigheter og behov.

12.1 Barn skal ha rett til å bli sett som selvstendige subjekter med egne behov og rettigheter

På krisesenteret har mor ansvar for den daglige omsorgen for barnet, men barn skal gis mulighet til å få snakke om deres egen og deres families voldshistorie gjennom:

- å vite at der finnes andre familier med vold
- ved å erfare at vold ikke skal være en hemmelighet
- å bli beskyttet mot å skulle høre på andre voksnes voldshistorier
- å få gode opplevelser med de de bor på krisesenteret
- å få personlig støtte til deres krise/problem
- å få innsikt, samt være forberedt på deres fremtid etter oppholdet på krisesenteret

12.2 Krav til sikring av omsorg

Krisesenteret skal tilrettelegge for at mor kan ivareta sitt omsorgsansvar.

- Krisesenteret skal ha skriftlige rutiner for håndtering av
  - antatt eller faktisk omsorgssvikt
  - trusler, vold og misbruk
  - kontakt med barnevernet

12.3 Krav til tiltak for barn under skolepliktig alder

Barn som oppholder seg på krisesentret skal, ved individuelle behov, utløse midler fra det offentlige.

13. Utadrettet informasjonsarbeid

Mål: - krisesentrene skal gis midler for å forebygge menns vold mot kvinner gjennom å spre kunnskap, endre holdninger og samfunnsforhold som opprettholder undertrykking av kvinner.

- Krisesentrene skal gjennom informasjonsmateriell gi informasjon til brukerne om krisesentrenes tilbud.
- Krisesentrene skal arrangere og/eller delta på interne og eksterne kurs og fagdager, seminarer, undervisningsinstitusjoner og andre viktige arenaer.

- Målgruppen er både de aktører i det offentlige hjelpeapparatet som møter denne problematikken, samt den allmenne befolkning, politikere og andre viktige aktører.
- Krisesentrene bør ha faste avtaler både med asylmottak og skoler for norskundervisning for fremmedspråklige. Dette for å kunne nå ut med informasjon om rettigheter til asylsøkere og flyktninger som kommer til landet.
- Krisesentrene skal gjennom arbeid i tverrfaglige nettverk være premissleverandører og givere av ny og bredere innsikt i problemstillingen.
- Krisesentrene må gis mulighet til å samarbeide med krisesentre og organisasjoner i andre land for å utveksle kunnskap og erfaringer i arbeidet å bekjempe seksualisert vold mot kvinner

VEDLEGG 1- MODULER FOR OPPLÆRING AV ANSATTE PÅ KRISESENTRENE

Modul nr. 1

Organisasjon:

Organisasjonskunnskap

Prosjektstyring

Handlingsplaner

Økonomi:

Budsjettbehandling/budsjettbehandling

Budsjettstyring

Administrasjon:

Personalpolitikk

Jobbintervju/medarbeidersamtale

HMS

Modul nr. 2

Media:

Markedsføring

Informasjon

Taleteknikk/framførelse

Medias bruk av krisesentrene

Modul nr. 3

Jus:

Ekteskapsloven

Lov om sosiale tjenester

Lov om barnevern

Folketrygdloven

Barneloven

Utlendingsloven

Familierett

Asylsøkende kvinners rettigheter

Voldsoffererstatningsloven

Partnerskapsloven

Kunnskap om rettsapparatet

*Domstolen
Likestillingsloven
Konfliktrådet
Sakkyndiges rolle*

Modul nr.4

Politiets virkemidler:
*Besøksforbud
Alarm
Vitnebeskyttelse
Offentlig påtale
Endring av personnummer
Fri rettshjelp
Koder
Foreldelsesfristen
Bistandsadvokat
Sedlighetsbrudd*

Modul nr. 5

Psykologi:
*Krisehåndtering
Debrifing
Traumebehandling
Samtaleteknikk
Personlighetsforstyrrelse*

Modul nr.6

*Konfliktløsning
Veiledning
Forebygge sekundærtraumatisering
Gruppedynamikk*

Modul nr. 7

*Generell kunnskap:
Tvangsekteskap
Kjønnslemlestelse
Prostitusjon/handel med kvinner
Kvinner med funksjonshemning
Definisjon av mishandling/myter
Psykiske, fysiske og helse konsekvenser av vold
Etnisitet - det kulturelle aspektet
Religiøse aspektet*

Modul nr. 8

*Barn:
Søsken til voldsutsatte
Deltagende vitne
Direkte rammet av vold
Roller
Samtaleteknikk
Hjelpeapparatets rolle
Barn av misbrukere
Barn av psykisk syke foreldre
Samværsrett med barn
Megling*

VEDLEGG 2 - FELLES TAUSHETSPLIKTBESTEMMELSER

§ 1. Hovedregel om taushetsplikt

Krisesenterpersonell plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til det hun/han i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om:

1. noens personlige forhold, eller
2. [*dersom aktuelt:*] *krisesenterets beliggenhet*

Taushetsplikten *etter første ledd nr. 1* gjelder også fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bopel, arbeidssted eller andre opplysninger som kan røpe at personene har vært i kontakt med krisesenteret.

§ 2 Varighet

Taushetsplikten gjelder også etter brukerens død.

Taushetsplikten gjelder også etter at den ansatte har avsluttet tjenesten eller arbeidet.

Taushetsplikten bortfaller etter 60 år.

§ 3. Samtykke til å gi informasjon

Taushetsplikten er ikke til hinder for at opplysninger gjøres kjent for andre i den utstrekning den som informasjonen gjelder samtykker.

§ 4. Begrensninger i taushetsplikten

Taushetsplikten er ikke til hinder for:

1. at opplysninger gjøres kjent for dem som de direkte gjelder
2. at opplysningene gjøres kjent for bruker eller dennes representant.
3. å gi opplysninger til barnevernstjenesten i henhold til barnevernloven § 6-4 a
4. at opplysninger gis når ingen berettiget interesse tilsier hemmelighet, f.eks. når de er alminnelig kjent eller alminnelig tilgjengelig andre steder
5. at opplysninger gis videre når behovet for beskyttelse må anses ivaretatt ved at de gis i statistisk form eller ved at individualiserende kjennetegn utelates på annen måte.

§ 5 Opplysninger til nødetater

Krisesenterpersonell skal varsle nødetater (politi/ brannvesen) dersom dette er nødvendig for å avverge skade på person eller eiendom.

Dersom det er grunn til å tro at det er umiddelbar fare for at en bruker kan bli utsatt for vold, kan krisesenterpersonell tilkalle politi uhindret av taushetsplikten.

Ved akutt fysisk eller psykisk sykdom hos en bruker eller et barn, kan krisesenterpersonell tilkalle lege og/eller ambulanse uhindret av taushetsplikten.

§ 6. Opplysningsplikt til barneverntjenesten

Personalet ved krisesentrene skal i sitt arbeid være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak fra barneverntjenestens side. Med virkning fra 1. juli 2006, med bakgrunn i Lov om barnevernstjenester av 17. juni 1992 nr. 100, § 6-4a, har medarbeidere ved private krisesentre som får driftskostnadene dekket av det offentlige opplysningsplikt etter § 6-4.

Uten hinder av taushetsplikt etter pkt 1. har medarbeidere ved krisesenteret, av eget tiltak eller etter anmodning fra barnevernet, plikt til å gi opplysninger til barneverntjenesten når det er grunn til å tro:

- at et barn blir mishandlet i hjemmet
- at det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, jf. §§ 4-10, 4-11 og 4-12
- og når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker, jf. § 4-24

Kvinnen skal så langt som mulig informeres om utleveringen av opplysninger fra krisesenteret til barnevernstjenesten, men det er ikke lengre nødvendig med skriftlig samtykke fra kvinnen. Enhver annen utlevering/utveksling av opplysninger til offentlige institusjoner, etater eller andre krever fortsatt samtykke fra kvinnen. Jf. Lov om barnevernstjenester § 6-4 a.

Overtredelse av taushetsplikt etter denne bestemmelsen kan straffes etter straffeloven § 212 (se side 28), dersom vedkommende er gjort oppmerksom på at overtredelsen kan få slik følge.

Ved hvert enkelt krisesenter **bør** det utpekes en person som skal ha ansvaret for utlevering av opplysninger til barnevernstjenesten, selv om hver enkelt medarbeider som er tilknyttet krisesenteret for å gi råd, støtte og veiledning, har en selvstendig plikt til å informere barnevernstjenesten, jf. forskriften § 2 (se forskriften side 26).

§ 7. Opplysninger til bruk for forskning.

Når det finnes rimelig og ikke medfører uforholdsmessig ulempe og kvinnen har gitt skriftlig samtykke, kan et krisesenter gi opplysninger til bruk for forskning uten hinder av taushetsplikten. Forskeren plikter å anonymisere informasjonen fullstendig, samt hindre at andre får adgang eller kjennskap til opplysninger undergitt taushetsplikt som forskeren får fra krisesenteret eller krisesenterets brukere.

Opplysningene kan bare brukes slik det er nødvendig for forskingsarbeidet og i samsvar med taushetspliktbestemmelsene i pkt 1. og 3, jf forvaltningslovens § 13 e, første og annet ledd. I henhold til personopplysningsloven § 13, jf forskriftenes § 2-11, skal det foreligge saklig behov for enhver tilgang/innsyn i personopplysninger hvor konfidensialitet er nødvendig. Det er daglig leder som autoriserer andres tilgang til opplysningene.

§ 8. Informasjon om taushetsplikt, oppbevaring av opplysninger undergitt taushetsplikt.

Det enkelte krisesenter skal sørge for at taushetsplikten blir kjent for dem den gjelder, og kan* kreve skriftlig erklæring om at de kjenner til krisesenterets regler for taushets- og opplysningsplikt.

Oppbevares dokumenter og annet materiale som inneholder personopplysninger undergitt taushetsplikt, skal krisesenteret gjennomføre en risikovurdering og følge Datatilsynets retningslinjer for sikring av disse.

§ 9. *Innsynsrett.*

Enhver som ber om det har innsynsrett i egne personopplysninger. Det skal derfor utvises varsomhet med å behandle opplysninger om tredjeperson. Det gjøres oppmerksom på at tredjeperson vil kunne kreve innsyn i opplysninger som behandles om han/henne jf personopplysningsloven §§ 18 og 23.

*Dersom krisesenteret oppbevarer personopplysninger om brukere, elektronisk, skal det i henhold til Datatilsynets regelverk kreves skriftlig erklæring.

* Dersom kvinnen ønsker at krisesenteret oppbevarer personopplysninger skal det foreligge skriftlig samtykke der antall år for oppbevaringen er angitt.

VEDLEGG 3 - ETISKE RETNINGSLINJER FOR KRISESENTRER TILKNYTTET KRISESENTERSEKRETARIATET

Formål:

Dokumentet omhandler vår ideologi, våre verdier, normer og holdninger og er tuftet på plattformen fra 1982 for Kriresenterbevegelsen.

Etiske retningslinjer forplikter og skal hjelpe oss å være bevisst våre holdninger og vår forståelse i møte med mennesker. Målet er større selvinnsikt og bedre kvalitet på hjelpen vi yter til den enkelte, samt forbedring av metodene vi bruker i dette arbeidet.

Overordnet mål er respekt for voldsutsatte kvinners verdighet, og kvinners rett til å ta egne beslutninger.

Retningslinjene bør innarbeides i det enkelte senters internkontrollsystem.

Verdigrunnlag:

Kriresenterne skal være et lavterskeltilbud for volds- og overgrepssatte kvinner og deres barn uten krav om timebestilling eller henvisning.

Arbeidet på kriresenteret er basert på likeverd og respekt, demokrati, humanisme og feminisme. Vi arbeider på et politisk og livssynsnøytralt grunnlag. Det vil si at vi respekterer brukerens holdninger og valg av livsstrategier uansett etnisk opprinnelse, livssyn eller politisk oppfatning.

Vi møter kvinner på kvinners premisser, støtter kvinnene i deres avgjørelser og sår ikke tvil om den volden de er utsatt for. Vi skal gi hjelp til selvhjelp ved å maksimere brukerens evne til å håndtere egen livssituasjon. Dette forutsetter en botid som er tilpasset individuelle behov.

Kriresenterne arbeider på samfunns-, gruppe- og individnivå for alle kvinners rett til

- respekt
- trygghet og sikkerhet
- tankefrihet, ytringsfrihet, religiøs og politisk frihet
- privatliv
- et liv uten vold og seksuelle overgrep
- beskyttelse under loven
- arbeid
- helse

Målgrupper:

Dokumentet er forpliktende for samtlige kvinner tilknyttet et kriresenter og gjelder så vel vakter som fast ansatte. Alle plikter å gjøre seg kjent med de etiske retningslinjer og utføre sitt arbeid i samsvar med disse.

- brukere
- kollegaer
- oppdragsgivere/bevilgende myndigheter
- samarbeidspartnere

ETISKE RETNINGSLINJER

1. Brukere

Kvinnene og deres barn som oppsøker krisesentrene, og som gjør seg nytte av våre tjenester betegnes som brukere.

Vi er støttende, ivaretaende og gir en verdig omsorg med basis i jevnbyrdighet og likeverd. Vi skal ikke overprøve kvinnenens valg av løsninger. Kvinnen selv er sin viktigste ressurs. Vår lojalitet ligger hos kvinnene og deres barn.

2. Kollegaer

Mangfoldet av kvinner som arbeider ved krisesentrene er en styrke og en utfordring. Vi har ulike bakgrunn, erfaring og kompetanse. Krisesenterarbeidere plikter å utføre sitt arbeid i tråd med plattformen og gjeldende retningslinjer.

Vi er forpliktet til å kjenne vår rolle og ta det ansvar rollen innebærer. Vi skal legge forholdene til rette slik at utviklingsmuligheter og kompetanseheving blir reell for hver enkelt.

Vi har et ansvar for å ivareta hverandre i arbeidet vi står sammen om.

3. Samfunnet utenfor (eg. oppdragsgivere, bevilgende myndigheter, samarbeidspartnere)

Krisesentrene har ansvar for å informere storsamfunnet om arbeidet vi gjør. Vi må bruke media, men vi har også ansvar for å skjerme enkeltindivid mot uønsket eksponering.

Vi skal bidra til å avkrefte myter og holdninger som opprettholder og legitimerer vold og undertrykking av kvinner. Vi skal bidra til informasjon og kompetanseheving om vold og seksuelle overgrep på alle nivåer i samfunnet gjennom saklig argumentasjon og legale virkemidler.

Vi skal bidra til å synliggjøre omfanget av menns vold mot kvinner og barn og de samfunnsmessige og individuelle konsekvenser volden har.

Målet er et samfunn med like rettigheter og plikter for begge kjønn.

4. Taushetsplikt

Brukerne ved krisesentrene har krav til å være anonyme overfor hverandre og senterets medarbeidere. Daglig leder skal imidlertid vite hvem alle er. Krisesenterarbeidere plikter å ivareta brukeres konfidensialitet og rett til personvern og skal håndtere taushetsplikten profesjonelt.

5. Forpliktende verdier

FNs kvinnekonvensjon om å avskaffe alle former for diskriminering mot kvinner. (CEDAW)
Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen.

FNs handlingsplan for tiltak mot vold mot kvinner. (Beijing 1995)
(vedtatt på årsmøte 2005)

VEDLEGG 4 - KRISESENTERSEKRETARIATETS ETISKE RÅD

Innledning:

Etiske retningslinjer for medlemmer av Krisesentersekretariatet ble vedtatt på årsmøte i 2005 (se vedlegg). Det overordnet mål med retningslinjene er respekt for voldsutsatte kvinners verdighet, og kvinners rett til å ta egne beslutninger. Retningslinjene skal også bidra til at hjelperne på krisesentrene får større selvinnsikt som igjen skal bedre kvalitet på hjelpen sentrene yter til den enkelte, samt forbedring av metodene som brukes i dette arbeidet.

I formålet for etiske retningslinjene står det klart at disse bør innarbeides i det enkelte senterers intern-kontrollsystem.

På årsmøte i 2006 ble det vedtatt mandat og sammensetning av et etisk råd. Rådet skal ha en veiledende rolle i enkeltsaker vedrørende klage fra brukerne eller brudd internt på de etiske retningslinjene, som blir klaget inn.

Hvert enkelt medlemssenter er selvstendige organisasjoner/stiftelser. Det er da opp til hvert senter å ta avgjørelser om sanksjoner vedrørende overtredelse av de etiske retningslinjene. I forbindelse med yrkesetiske spørsmål i enkeltsaker kan sentrene be om råd og veiledning fra rådet.

I de tilfeller der et medlemssenter bryter de etiske retningslinjer skal rådet komme med råd og anbefalinger/forslag til Kontaktutvalget om advarsel eller eventuelt suspensjon i henhold til vedtatte vedtekter for Krisesentersekretariatet.

Det etiske rådet skal være operativt fra 01.06.07

Mandat:

Etisk råd skal, med utgangspunkt i vedtatte etiske retningslinjer for Krisesentersekretariatet, bidra til å sikre høy etisk bevissthet blant medlemmene i organisasjonen, blant annet ved å drøfte problemstillinger og dilemmaer knyttet til etikk og omdømme.

Rådet er et forum som kun gir rådgivende og/eller anbefalinger til medlemssentrene eller kontaktutvalget ut fra brudd på retningslinjene eller mistanke om det. Brukere av medlemssentre eller medlemmer av Krisesentersekretariatet har anledning til å melde inn saker for rådet. Rådet kan, hvis de finner det nødvendig, ta opp saker på eget initiativ.

Det enkelte medlemssenter hvor klagen er rettet mot kan søke råd og veiledning i rådet, hvor det kan diskuteres hvordan saken kan løses.

1. Oppgaver for rådet:

- Gi medlemmene råd og veiledning/anbefalinger i yrkesetiske spørsmål. Det gjelder både i forhold til enkeltsaker og spørsmål av generell karakter
- Være Kontaktutvalgets rådgivende organ i saker av etisk karakter
- Ta opp aktuelle yrkesetiske spørsmål til debatt i organisasjonen.

- Sikre medlemssentrene etterlevelse av de etiske retningslinjene
- Ta opp til aktivt og på selvstendig grunnlag saker som angår organisasjonens spørsmål i saker av etisk karakter

2. Sammensetning, oppnevning og konstituering:

- Rådet består av 5 medlemmer og to vara.
- Tre av representantene + en vara velges internt fra medlemssentrene. To representanter + en vara velges eksternt. Det bør tilstrebes en bred yrkesmessig sammensetning av rådet.
- Kontaktutvalget foreslår medlemmer av etisk råd som godkjennes på årsmøte.
- Medlemmene velges for 4 kalenderår, og valget skjer slik at henholdsvis 3 medlemmer oppnevnes hvert 2. år.
- Rådet konstituerer seg selv med leder, nestleder og sekretær.

3. Saksbehandling og prosedyrer:

- Kvinner som er brukere av medlemssentre og medlemmer av Krisesentersekretariatet kan bringe saker inn for rådet, også rådets egne medlemmer.
- Saker som omhandler enkeltovertridelser av gjeldende etiske regler skal fremmes skriftlig innen fire måneder etter at hendelsen er registrert.
- Den eller de som saken gjelder skal gjøres kjent med at saken er tatt opp til behandling i rådet og ha innsynsrett i saken. De berørte parter skal videre gjøres kjent med at de har rett til å få uttale seg og få saken behandlet innen fire måneder.
- Ved inhabilitet skal berørt medlem av rådet fratre.
- Avgjørelse om inhabilitet treffes av rådet.
- Rådet er beslutningsdyktig når 4 medlemmer er tilstede.
- Et vedtak i rådet er gyldig når det er fattet med minst 3 stemmer.
- Det skal føres protokoll over rådets forhandlinger.
- Rådets uttalelse skal snarest mulig meddeles den eller de som brakte saken inn for rådet og den eller de saken gjelder.

- Dersom rådet mener at saker som fremmes er av en slik karakter at det etter rådets oppfatning kan få konsekvenser for medlemskap i organisasjonen, skal rådet underrette Kontaktutvalget og ansvarlig ved det enkelte senter.
- Saker adresseres til rådets leder.
- Medlemmer som er eller har vært medlemmer av etisk råd har taushetsplikt om alle personopplysninger som de får eller har fått gjennom sine verv.
- Rådet skal avgi årsrapport til Kontaktutvalget som legger beretningen fram for årsmøte.

4. Endring av etiske retningslinjer, mandat og retningslinjer for rådet

- Endring av etiske regler, mandat og retningslinjer for rådet gjøres av årsmøte.

5. Økonomi

- Krisesentersekretariatet er ansvarlig for rådets økonomi.

VEDLEGG 5 - RUTINER VEDRØRENDE KVINNELIGE BEBOERE OG OPPHOLD PÅ KRISESENTER (UDI)

A) TILFLUKT I ET KRISESENTER.

- Dersom ansatt er vitne til et overgrep, og kvinnen ønsker at saken skal anmeldes, skal mottakspersonalet være behjelpelig med å melde saken til politiet.
- Det samme gjelder dersom en kvinnelig beboer tar kontakt med ansatte og ber om hjelp til anmeldelse eller beskyttelse etter at overgrep har funnet sted.
- Gjelder saken en voldtekt, er det viktig at kvinnen blir tatt med til lege for en medisinsk undersøkelse, samt å sikre biologiske spor.
- Mottaket skaffer tolk dersom dette er nødvendig.
- Ved slike intervensjoner, må mottakspersonalet være forberedt å vitne i en eventuell påfølgende rettssak.
- Kvinnen skal automatisk informeres om Krisesenterets eksistens, hva de kan være behjelpelige med, og dersom hun ønsker å dra til Krisesenteret, skal hun få hjelp til transport og nødvendig tolk ved ankomst Krisesenteret på mottakets regning.
- Mottaket bør ha utarbeidet en liste over tilgjengelige advokater som er villige til å påta seg slike saker, og mottaket skal hjelpe kvinnen med eventuell søknad om fri rettshjelp.
- Mottaket plikter å informere Krisesenteret om egen rolle i forhold til kvinnen og kvinnens status, dvs. at hun administrativt er underlagt UDI's driftsreglement.
- Mottaket plikter å varsle Krisesenteret om kvinnens juridiske status (opphold/ikke opphold/familiegjenforening) slik at Krisesenteret ikke gir kvinnen råd som utilsiktet vil få negative konsekvenser for hennes asylsøknad/oppholdstillatelse i Norge.
- Dersom kvinnen har barn, varsler mottaket skole om at mor og barn befinner seg på Krisesenteret. Barn skal fortsatt gå på sin vanlige skole. Reisen til/fra Krisesenter og skole dekkes av den kommunen som kvinnen oppholder seg i, dvs. den kommunen som mottaket befinner seg i. (Ref. lov om skoleplikt). Så lenge barn under grunnskolealder oppholder seg på et Krisesenter, skal barna benytte det tilbudet til barn som finnes på senteret.
- Overgrep meldes til UDI etter gjeldene rutiner.
- Dersom kvinnen etter ankomst på Krisesenteret flykter videre til et annet Krisesenter langt unna mottaket, og dette nye Krisesenteret er kjent for mottakspersonalet, skal denne

flyttingen automatisk meldes til eget UDI regionkontor som følger saken videre til det regionkontor som har det geografisk ansvaret for området. UDI overtar da ansvaret for avgjørelse om flytting til nytt mottak etc.

- Dersom kvinnen forsvinner fra Krisesenteret uten å etterlate melding om nytt oppholdssted, meldes kvinnen (og eventuelle medfølgende barn) som forsvunnet.

B) UNDER OPPHOLD PÅ KRISESENTERET.

- Mottaket må gjøre Krisesenteret oppmerksom på at mottaket iflg. driftsreglement til enhver tid skal vite hvor en beboer oppholder seg. Krisesenteret skal derfor varsle mottaksleder dersom kvinnen flytter til herboende familie eller venner uten at dette er organisert med hjelp fra mottaket.
- Kvinnen må betale for opphold på Krisesenteret på lik linje med andre brukere. Basisbeløp til kvinnen utbetales som boende på mottak.
- Mottaket plikter å varsle Krisesenteret om barns avtaler på helsestasjon, tannlege, sykehus, lege etc. slik at disse blir fulgt opp i tiden barna befinner seg på Krisesenteret. Det samme gjelder dersom mor har avtaler innen for helsevesen eller andre viktige områder.
  - Mottaket plikter å oversende all post og eventuelle henvendelser fra advokat om telefonintervju etc. til Krisesenteret.

C) UTFLYTTING FRA KRISESENTERET.

- Mulige løsninger etter oppholdet på Krisesenteret.

Overflytting til annet mottak:

- Dersom kvinnen ønsker det, tar mottaksleder umiddelbart kontakt med UDI, og hjelper til med søknad om flytting til annet mottak.

Direktebosetting i kommune uten oppholdstillatelse.

- Mottaksleder drøfter muligheten med UDI, og hjelper kvinnen med prosedyrer rundt søknad.

Bosetting i kommune (m/oppholdstillatelse).

- Dersom kvinnen har oppholdstillatelse, skal mottaksleder kontakte UDI med anmodning om at UDI prøver å påskynde bosetting grunnet spesielle forhold. Dette gjelder uansett om kvinnen har fått tildelt kommune eller ikke.

Permisjon fra mottak for å bo hos herboende familie eller venner.

- Dersom kvinnen har familie eller et sosialt nettverk som hun kan bo hos i påvente av bosetting, skal mottaksleder være behjelpelig med permisjonssøknad.

Tilbake til opprinnelig mottak:

Dette må betraktes som siste utvei dersom kvinnen ikke selv ønsker det.

Mottaket må bestrebe seg på å legge forholdene til rette for at offer og overgriper i minst mulig grad blir boende slik at de må omgås på fellesrom.

Hvilke tiltak som er relevant i den enkelte sak avgjøres i samarbeid mellom UDI og mottaksleder.

VEDLEGG 6 – OPPGRADERING AV EKSISTERENDE KRISESENTRER

Mål: Offentlige myndigheter plikter å påse at driften av hvert enkelt krisesenter sikres, og at det legges økonomisk grunnlag for oppgradering av boligstandarden, kontorer, samtalerom og møterom, arbeids og lønnsforhold, samt videreutvikling av kvaliteten på tjenestene krisesentrene tilbyr. Hvert krisesenter har ansvar for å utarbeide budsjetter som kvalitetssikrer driften ut fra minimumskrav og behov

Kompetanseutvikling

Krisesentrene er det eneste definerte tiltaket/tilbudet som har størst faglig innsikt i voldsutsatte kvinner og barns livssituasjon, deres emosjonelle, psykiske, fysiske og sosiale behov. Det er derfor viktig at ansatte på krisesentrene, som skal møte mennesker i krise, har tilstrekkelig kunnskap for å takle dette på en god måte. Ansatte og vakter må få ivarettatt sin faglige utvikling gjennom kurs og etterutdanning, samt midler til å drive prosessveiledning, slik at tilbudet er faglig kvalitetssikret.

Oppgradering av kontorfunksjoner

Noen sentre har ”antikvarisk” kontor- og datautstyr, eller mangler datautstyr helt. Annet kontorutstyr er i noen tilfeller så gammelt at det knapt er brukelig. For å få stabens kontorfunksjoner til å fungere tilfredsstillende ut fra dagens standard på sammenlignbare arbeidsplasser, kreves det en oppgradering/innkjøp kontor og datautstyr, samt opplæring i databruk.

Dårlig boligstandard.

Flere av krisesentrene har lav standard i forhold til det som nå regnes som vanlig boligstandard. Det innebærer f.eks. at de fleste sentre har få eller ingen rom som er tilknyttet eget bad/toalett. Ved mange sentre deler svært mange mennesker bad/toalett og komfyr/kjøkken. I tillegg er det på mange sentre generelt trangt, det er for få og små beboerrom, nedslitte sentre, etc. Samtidig har noen krisesentre dårlig arbeidsmiljø for de ansatte, som trange og lite funksjonelle kontorer, manglende rom for møtevirkosomhet og samtalerom for dagbrukere.

Dårlig tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne.

Hvert år opplever flere kvinner og barn at krisesentrene ikke kan tilby den kriserettede hjelpen det behov for, fordi det er for få sentre som er tilpasset kvinner/ barn med funksjonshemming

eller nedsatt funksjonsevne. Situasjonen er i ferd med å bedre seg på dette området, men det er grunn til å tro at behovet er større enn tilbudet for denne gruppen.

Lite kjennskap til krisesentrenes tilbud.

Vista utredning fra 2001 mener det er grunn til å tro at antallet brukere av krisesentrenes tilbud vil øke i tiden framover, blant annet på grunn av økt fokus på og informasjon om vold og overgrep.

Krisesentrene har samtidig utfordringer i forhold til å utvikle tiltak for å nå de kvinnene som ikke identifiserer seg som en kvinne utsatt for vold.

Høye bokostnader ved en del sentre.

Beboerpenge ved krisesentrene i dag varierer fra kr 0,- til to-tre hundre kroner pr natt. I

hovedtrekk skal dette beløpet dekke utgifter til mat under oppholdet. Hvert femte senter stiller som vilkår at kvinner som kommer fra distrikter utenfor dekningsområdet får bo på senteret mot at hjemkommunen dekker gjestedøgnpris, som varierer fra 200 til 1500 kroner.

Dersom kvinnene har egen inntekt eller andre midler, må de selv dekke denne utgiften, i tillegg til husleie og/eller boliglån og andre boustgifter. Det er uheldig at voldsutsatte kvinner og deres barn opplever ulike kostnader på tilbudet krisesentret gir. Med bakgrunn i at menns vold mot kvinner er et samfunnsproblem, plikter det offentlige å gi økonomiske rammer slik at alle tjenester krisesenteret tilbyr er kostnadsfri, og at kvinner kan velge fritt hvem senter hun ønsker å oppholde seg på.

VEDLEGG 7 - MEDLEMSSENTRE AV KRISESENTERSEKRETARIATET

1. Aust-Agder krisesenter for kvinner
2. Betzy krisesenter
3. Bodø krisesenter
4. Gjøvik krisesenter
5. Haugesund og omegn krisesenter
6. Harstad krisesenter
7. Indre Østfold krisesenter
8. Kongsberg krisesenter
9. Krisesenteret for Ytre Helgeland
10. Krisetelefonen i Førde og omegn
11. Krisetelefonen i Indre Sogn
12. Krisesenteret for kvinner i Sunnhordland
13. Lofoten krisesenter
14. Midt Troms krisesenter
15. Mosjøen krisesenter
16. Moss krisesenter
17. Narvik krisesenter
18. Nord-Trøndelag krisesenter
19. Oslo krisesenter
20. Orkdal og omegn krisesenter
21. Romerike krisesenter
22. Sogn og Fjordane krisesenter
23. Sunnmøre krisesenter
24. Stavanger krisesenter
25. Sør Helgeland krisesenter
26. Trondheim krisesenter
27. Tromsø krisesenter
28. Vest-Agder krisesenter
29. Vesterålen krisesenter
30. Vest-Finnmark krisesenter, avdeling Hammerfest
31. Vest-Finnmark krisesenter, avdeling Alta
32. Vestfold krisesenter
33. Voss krisesenter